

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 18. december 2017

Miljø- og fødevarerministerens besvarelse af spørgsmål nr. 221 (MOF alm. del) stillet 4. december 2017 efter ønske fra Trine Torp (SF).

Spørgsmål nr. 221

”Hvilke kemiske og mekaniske alternativer er der til anvendelse af glyfosat til ukrudtsbekæmpelse, f.eks. ved reduceret jordbearbejdning, og hvilke alternativer er under udvikling?”

Svar

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, som har indhentet følgende oplysninger fra Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet:

"Glyphosat er kendetegnet ved at have effekt på både ukrudtsgræsser og tokimbladede ukrudtsarter og en speciel god virkning på rodukrudtsarter. Det skyldes, at det er et systemisk middel, som fordeler sig i hele planten – også til de underjordiske plantedele (rødder og udløbere). Til de fleste anvendelser findes der alternative kemiske løsninger, når det gælder bekæmpelse af enårige ukrudtsarter – ofte vil man dog skulle anvende to forskellige midler for at få bekæmpet både ukrudtsgræsser og tokimbladede ukrudtsarter. Derimod er der kun få alternative kemiske løsninger til bekæmpelse af rodukrudt, og disse løsninger er generelt mindre effektive og i nogle afgrøder ikke eksisterende.

Glyphosat er godkendt til ukrudtsbekæmpelse ved forskellige anvendelser:

- Bekæmpelse af spildkorn og ukrudt før såning
- Efter såning og før fremspiring af afgrøde
- Før høst af raps, ærter, bønner, korn
- I stub efter høst
- I frugt- og bærplantager samt juletræer

Bekæmpelse af spildkorn og ukrudt før såning:

Denne anvendelse er specielt udbredt ved reduceret jordbearbejdning og sigter mod bekæmpelse af såvel enårige som flerårige ukrudtsarter, som kan være af anseelig størrelse.

Mekaniske alternativer: Pløjning og harvning

Kemiske alternativer: Ingen godkendte midler.

Efter såning og før fremspiring af afgrøde:

Denne anvendelse bruges primært til bekæmpelse af enårige ukrudtsarter.

Mekaniske alternativer: Ingen

Kemiske alternativer: Der er flere godkendte herbicider til anvendelse før fremspiring i forskellige afgrøder. F.eks. diquat som er godkendt til anvendelse før fremspiring af en række specialafgrøder samt kartofler, clomazone som kan anvendes før fremspiring af raps, ærter, roer og kartofler, aclonifen i ærter, pendimethalin i raps og prosulfocarb i korn.

Før høst af raps, ærter, bønner, korn:

Denne anvendelse sigter mod bekæmpelse af ukrudt – herunder specielt rodukruddt - i afgrøden. I den nye pesticidstrategi er der indgået aftale om forbud mod denne anvendelse i afgrøder som produceres til konsumafgrøder f.eks. maltbyg og brødkorn.

Mekaniske alternativer: Der er ikke mekaniske alternativer til denne anvendelse.

Kemiske alternativer: I raps, ærter og bønner er der mulighed for at anvende diquat før høst. Diquat er et kontaktmiddel og transporteres ikke ud i rødder og udløbere. Der opnås derfor ikke bekæmpelse af rodukruddt såsom tidsler og kvik.

En række midler er godkendt til bekæmpelse af rodukruddt i voksende afgrøder på et tidligere udviklingstidspunkt, hvilket er mindre optimalt. Midlerne Agil (propaquizafop) og Focus Ultra (cycloxydim) er godkendte til bekæmpelse af kvik i en række bredbladede afgrøder. Effekten er oftest lavere end effekten af glyphosat, og prisen er betydelig højere. En øget anvendelse af disse midler er problematisk i forhold til, at der allerede er fundet resistens overfor midlerne hos en række græsukrudsarter. I hvede kan kvik hæmmes ved anvendelse af Broadway (pyroxsulam + florasulam) og Monitor (sulfosulfuron). Monitor har ikke fået fornyet godkendelse, og der er forbud mod anvendelse fra 2019.

I raps kan Matrigon (clopyralid) anvendes til bekæmpelse af bredbladede rodukruddtsarter. I korn kan tidsler og nogle få andre tokimbladede flerårige ukrudsarter bekæmpes med forskellige midler som indeholder MCPA og Mustang Forte (aminopyralid+2,4-D+florasulam). MCPA-midler og Matrigon er pålagt restriktioner i dosis og langtidseffekten er ringere end med glyphosat. Anvendelse af Mustang Forte medfører begrænsninger i valg af efterfølgende afgrøde.

I stub efter høst:

Bekæmpelse af enårige og specielt flerårige ukrudsarter.

Mekaniske alternativer: Bekæmpelse af rodukruddt kræver en længere periode, hvor der kan foretages gentagne harvninger. Dette er ofte ikke muligt pga. krav om grønne marker/efterafgrøder. Mekanisk bekæmpelse er mindre effektiv end glyphosat, og desuden er både mulighederne for at udføre mekanisk bekæmpelse og effekten heraf meget afhængig af klimaforholdene. Endelig skal det nævnes, at mekanisk bekæmpelse medfører et stort forbrug af brændstof og øger mineraliseringen i jorden og dermed risikoen for udvaskning af kvælstof.

Kemiske alternativer: Der er ingen godkendte alternativer til anvendelse i stubmarker.

I frugt- og bærplantager samt juletræer:

Bekæmpelse af enårige og specielt flerårige ukrudsarter.

Mekaniske alternativer: Fræsning mellem rækkerne og træerne er muligt de første år efter etablering men på senere tidspunkter vil denne behandling beskadige rodnettet. Det er almindelig praksis at så

græsstriber mellem rækkerne i frugtplantager. Herved får ukrudtet konkurrence og de flerårige arters vækst begrænses ved slåning af græsstriberne.

Kemiske alternativer: Der er godkendte midler til bekæmpelse af enårigt ukrudt. Når det gælder flerårige arter er Focus Ultra (cycloxydim) godkendt i frugtplantager, mens Focus Ultra og Agil (propaquizafop) er godkendte til mindre anvendelse i juletræer. Mod flerårige rodukruddtsarter kan anvendes Matrigon (clopyralid) hvert 4. år og kun på 20 % af arealet, og MCPA-midler er godkendt til mindre anvendelse.

Alternativer under udvikling:

Af ikke kemiske alternativer kan nævnes, at der i juletræer arbejdes med dækafgrøder til at begrænse ukrudtsproblemerne f.eks. projektet Green Christmas. Metoden vil måske kunne videreudvikles til frugtplantager. Der er ikke arbejdet målrettet med mekaniske alternativer til glyphosat, da mekanisk bekæmpelse som tidligere omtalt passer dårligt ind i de danske dyrkningssystemer bl.a. på grund af krav om efterafgrøder.

Af kemiske alternativer til glyphosat har der i pressen været en del omtale af pelargonsyre og eddikesyre. Der er i Danmark godkendte midler med disse aktivstoffer men kun til anvendelse på ubevoksede arealer (stier, parkeringspladser m.m.). Såfremt disse godkendelser udvides, kan midlerne anvendes som alternativer til nogle af ovenstående anvendelser af glyphosat. Der er tale om kontaktmidler, som afsvider planterne, men ikke transporteres ud i rodnettet. Det betyder, at der skal sprøjtes flere gange for eventuelt at få bekæmpet rodukruddt ved udsultning. En anden ulempe ved disse midler er, at de anvendes i meget høje doseringer (f. eks. anvendes pelargonsyre med 160 L/ha), hvilket betyder, at der kan behandles færre hektar per time. "

Jeg kan endvidere henvise til den tidligere besvarelse af spørgsmål 18 (alm. del) i 2015, som beskriver belastningen fra forskellige kemiske alternativer til glyphosat.

Esben Lunde Larsen

/

Mads Leth-Petersen